

Üstökösök

Üstökös hírek

P/1999 D1 (Hermann)

A Lowell Observatory Near-Earth Object Survey (LONEOS) keretében fedezte fel S. Hermann a program által használt 59 cm-es Schmidt-teleszkóp (+ CCD + R szűrő) február 20-ai képein. A

T = 1999.02.18,0263 TT	$\omega = 173^{\circ}0972$
e = 0,712831	$\Omega = 349^{\circ}3758$
q = 1,654647 Cs.E.	i = $21^{\circ}5232$
a = 5,761920 Cs.E.	P = 13,831 év

18^m,4-s üstökösnek 13"-es kómája és 2'-es, PA 300 irányú csóvája volt. Az égitest képét T. Kobayashi egy február 15-ei (0,41 T + CCD) felvételen is megtalálta. Az új, rövidperiódusú üstökös 2000-es pályaelemeit Syuichi Nakano a február 15-e és április 14-e közötti 108 észlelés alapján számította. (IAUC 7111, MPC 34421)

P/1999 DN3 (Korlevic–Juric)

Teljesen csillagszerű, 18^m,7-s égitestként fedezte fel K. Korlevic és M. Juric Visnjanból, egy 41 cm-es reflektor február 19-ei képein. Miután öt nappal később sikerrel észlelték 1999 DN3 jelölés alatt a

T = 1999.09.30,8693 TT	$\omega = 161^{\circ}3096$
e = 0,135104	$\Omega = 5^{\circ}9552$
q = 3,908471 Cs.E.	i = $18^{\circ}7223$
a = 4,519008 Cs.E.	P = 9,606 év

Minor Planet Center kisbolygóként lajstromba vette. Május elején Gareth V. Williams azonosította a kisbolygót a LINEAR április 6-án és 14-én észlelt egyik égitestjével, majd a LONEOS program egyik április 10-ei kisbolygójával is. A kissé szokatlan pályaelemek miatt C. Hergenrother is készített néhány felvételt az égitestről a catalinai 1,5 m-es reflektorral, melyeken egy kompakt, 10"-es kómát és egy erősen görbült, 30"-es csóvát sikerült megörökítenie. A kisbolygószerű pályán mozgó üstökös 2000-es pályaelemeit Nakano számította a február 18-a és június 14-e közötti 37 megfigyelés alapján. (IAUC 7167, MPC 34734)

P/1999 E1 (Li)

A Lick Observatory Supernova Search egyik március 13-ai felvételén mutatkozott először, mely a 76 cm-es Katzman Automating Imaging Telescope-pal készült. Az új égitestet egy szoftver fedezte fel, M.

T = 1999.01.31,5890 TT	$\omega = 329^{\circ}7392$
e = 0,759684	$\Omega = 127^{\circ}8321$
q = 3,919848 Cs.E.	i = $46^{\circ}8881$
a = 16,311214 Cs.E.	P = 65,88 év

Mojdaz azonosította szupernóva jelöltként, majd Weidong Li üstökösként, melynek halvány, PA 120 irányú csóvája volt. A 16^m,5-s kométa vizuálisan fél ívperces, 14^m5-15^m-s foltnak látszott. Nakano pályaszámítási szerint, melyek a január 22-e és május

20-a közötti 147 megfigyelés alapján készültek, egy közepes periódusú üstökös. (IAUC 7126, MPC 34734)

C/1999 F1 (Catalina)

Április 17-én jelentette be Timothy B. Spahr, hogy a Catalina Sky Survey (CSS) automatikus keresőprogramja március 23-ai CCD képeken egy különleges moz-

T = 2002.02.13,6991 TT	$\omega = 255^{\circ}2383$
e = 0,998708	$\Omega = 20^{\circ}0122$
q = 5,780114 Cs.E.	i = 91^{\circ}9879

gású, teljesen csillagszerű, 18^m,3-s égitestet talált. A felfedezést csak április 16-án tudták megerősíteni a CSS 41 cm-es Schmidt-teleszkópjával. Később kiderült, hogy a Spacewatch-teleszkóp már március 13-án rögzítette az égitest képét. Mivel a pályaszámítások nagy pályahajlású, hosszúperiódusú üstökösre utaltak, a catalinai 1,5 m-es távcsővel készítették néhány felvételt, melyeken előtűnt az égitest 8"-10"-es kómája. A kométa különlegességét az adja, hogy majd' három évvel perihéliuma előtt, 9,23 Cs.E.-s naptávolságban sikerült megtalálni, így ez a legkorábban és legnagyobb naptávolságban felfedezett üstökös. Pályaelemeit Brian Marsden a március 13-a és június 14-e közötti 58 észlelés alapján határozta meg. (IAUC 7148, MPC 34734)

C/1999 F2 (Dalcanton)

A Sloan Digital Sky Survey során fedezte fel Julianne Dalcanton az Apache Point 2,5 m-es reflektorának 1999. március 20-ai képein. A 15^m,5-s, 20"-es, csillagszerű

T = 1998.08.23,9905 TT	$\omega = 355^{\circ}3937$
e = 0,998586	$\Omega = 210^{\circ}2961$
q = 4,718792 Cs.E.	i = 56^{\circ}4214

nuclussal és 2'-es csóvával rendelkező égitestet csak júniusban vették észre, így más kutatóprogramok archív adatait kellett átnézni. Természetesen most is a LINEAR program segített, melynek egy éjszakás kisbolygói között Willimas sikerrel azonosította az üstököst. Egy-egy február 23-án, március 24-én és 28-án, valamint május 12-én észlelt égitest is az üstökös volt, sőt egy 1998. június 18-ai kisbolygó is a nem túl látványos kométa korábbi megfigyelésének bizonyult. Ezek után Williams majd' egy év adataiból számíthatott pályát, melyek egy nagy perihéliumtávolságú, hosszúperiódusú üstököst takarnak. (IAUC 7194, MPC 34734)

P/1999 G1 (LINEAR)

Az év első LINEAR-üstököse április 7-én akadt távcsővégre (99 cm-es, f/2,15-ös reflektor + CCD), mint 18^m,9-s, rövid csóvával rendelkező objektum. Felfedezősekor már távolodott a Naptól, így nem sok érdekességgel szolgált. Marsden számításai szerint, melyek az április 8-a és május 13-a közötti 42 pozíciómérés alapján készültek, periodikus, ám következő napközelségét már nem fogjuk megélni. (IAUC 7140, MPC 34734)

T = 1998.07.31,9997 TT	$\omega = 136^{\circ}0280$
e = 0,844885	$\Omega = 23^{\circ}4856$
q = 4,040763 Cs.E.	i = 76^{\circ}3118
a = 26,050042 Cs.E.	P = 132,96 év

SOHO napsúrolók

Legutóbb az 1998-as összevont számban adtunk hírt a SOHO napkutató szonda által felfedezett napsúroló üstökösökről. Azóta meglehetősen mozgalmasan telt a szonda élete, hiszen egy emberi mulasztás miatt majdnem elvesztettük ezt az igen sikeres űreszközt.

Edgar Wilson Award

A tavaly novemberi Meteorban számoltunk be az Edgar Wilson által életre hívott alapítványról, melynek célja, hogy anyagilag támogassa az amatőr üstökösfelfedezőket. A díjazás évente történik, s mivel az első év 1999. június 11,0 UT-kor véget ért, július 14-én az IAU Circularban eredményt hirdettek. A kb. 20 000 dollárt hat részre osztották szét: Peter Williams (Heathcote, N.S.W., Ausztrália) a C/1998 P1, Roy A. Tucker (Tucson, AZ, USA) a P/1998 QP54, Michael

Jelölés	Felf.	q	m _{max}
C/1998 G2	04.02.	0,0049	6
C/1998 G4	04.10.	0,0092	
C/1998 J2	05.10.	0,0055	
C/1998 K7	05.16.	0,0058	
C/1998 K8	05.19.	0,0064	
C/1998 K9	05.27.	0,0056	
C/1998 K10	05.31.	0,0058	
C/1998 K11	05.30.	0,0050	
C/1998 L1	06.10.	0,0075	5,5
C/1998 M7	06.16.	0,0054	5,8
C/1999 C1	02.06.	0,0062	
C/1999 G2	04.13.	0,0049	6,5
C/1999 H2	04.19.	0,0049	6,0
C/1999 H4	04.16.	0,0055	4,6
C/1999 J1	05.07.	0,0062	5,8
C/1999 K1	05.20.	0,0051	6,8
C/1999 K9	05.23.	0,0065	
C/1999 K10	05.31.	0,0055	
C/1999 L1	06.05.	0,0053	
C/1999 L4	06.01.	0,0078	
C/1999 L5	06.10.	0,0077	
C/1999 M1	06.16.	0,0055	
C/1999 M2	06.27.	0,0049	
C/1999 N1	07.01.	0,0052	
C/1999 N3	07.09.	0,0055	
C/1999 P2	08.05.	0,0049	

Jäger (Wachau, Ausztria) a P/1998 U3, Justin Tilbrook (Clare, S.A., Ausztrália) az C/1999 A1, Korado Korlevic és Mario Juric (Visnjan, Horvátország) a P/1999 DN3, Stephen Lee (Coonabarabran, N.S.W., Ausztrália) pedig a C/1999 H1 felfedezésével érdemelte ki a díjat.

A névsor a száraz tényeken kívül több érdekességgel is szolgál. A fenti listán három vizuális felfedezés található — a három ausztrál észlelőtől, míg az északi féltekén dolgozók csak fotografikus ill. CCD technikával tudtak üstököst felfedezni (érdekes, hogy ezek mind rövidperiódusúak voltak)! Egyébként 1998 áprilisa óta csak a déli féltekéről fedeztek fel vizuálisan üstököst, miközben négy LINEAR-kométa is elérte a 10^m-s fényességet. Lehet, hogy az éjszakánként 1000 négyzetfokot átvizsgáló program a vizuális üstököskeresés halálát jelenti? (*Sry — IAUC 7223*)

Folytatás a 33. oldalról! (Az „új” Naprendszer: Űstökösök)

19. A 73P darabjai 1996. január 31-én. A hamisszínes képet Bönhardt és Kaufl készítette a 3,5 m-es NTT-vel. A két halványabb nucleus 6"-re ill. 17"-re látszik a fő magtól, ami a valóságban 11 ezer és 31 ezer km-es távolságot jelent.

20. Ezt a 2 perces CCD felvételt Gordon Garradd ausztrál amatőr készítette a 73P-ről 1995. december 15-én egy 25 cm-es reflektorral. Mivel majdnem „szemből” láttunk rá a csóvára, szerkezete látszólag eltorzult, és egy vékony ellencsóva is megjelent. A felvételen egy meteor nyoma is látható. Rövidebb expozíciókkal Garradd is rögzíteni tudott két, egymástól 5"-re látszó nucleust.

SÁRNECZKY KRISZTIÁN